

Hr Andres Anvelt
Siseministeerium

Teie: 22.11.2016 nr 1-21/241-1

Meie: kuupäev digitaalalkirjas
nr 5-1/ 12869-1

Seisukoht vabaihenduste tegevust puudutavate
tulumaksuseaduse sätete kohta

Esitasite Rahandusministeeriumile kodanikuühiskonna arengukava 2015-2020 (KODAR) 2016. a rakendusplaani tegevuse 3.3.2 „Annetuste suuruse ja kogumahu suurendamist toetava õiguskeskkonna parandamine“ järgnevate probleemide: vabatahtlike lähetamine, annetuste soodustamine ning tulumaksusoodustusega ühingute nimekirja koostamine lahendamise ettepanekud. Analüüsinud Teie ettepanekuid tulumaksuseaduse muutmiseks on meie seisukoht järgmine.

1. Vabatahtliku lähetamine

Vabatahtliku mõistet ei reguleeri ükski õigusakt ning ka nende tegevus mittetulundusühingutes ei liitu otseselt tulumaksuseaduses sätestatuga. Tulumaksuseaduse alusel ei maksustata tulumaksuga mittetulundusühingu põhikirjalise tegevuse eesmärgil tehtud kulutusi, kaasa arvatud vabatahtlike transpordikulud, jms. Neid kulutusi saab § 12 lõike 3 alusel maksuvabalt hüvitada, välja arvatud juhul, kui hüvitisele on kehtestatud eraldi tingimused ja piirmäärad.

Tulumaksuseaduse § 49 lõike 4¹ kehtestamisega võrdsustati vabatahtlikud mittetulundusühingu või sihtasutuse koostööpartneriga ning tulumaksusoodustusega nimekirja kantud ühingu väljamakseid seoses koostööpartnerite, sealhulgas vabatahtlike, vastuvõtmisega ei maksustata tulumaksuga.

Teie kirjas esitatud variantidest analüüsimine ning kaalume tulumaksuseaduse muutmist, mille kohaselt ei maksustataks tulumaksuga tulumaksusoodustusega nimekirja kantud ühingu, kes tegutseb heategevuslikult avalikes huvides, vabatahtlikule makstavat välislähetuse päevaraha, arvestades tulumaksuseaduse § 13 lõike 3 punktis 1 sätestatud maksuvaba piirmäära.

Samuti analüüsimine rahvusvahelise vabatahtlikke vahendava programmi alusel vabatahtlikule makstava välislähetuse päevaraha, mis ei ületa programmis kehtestatud ülemmäära, maksuvabastust.

2. Annetuste soodustamine

Residendist füüsiliste isikute tehtud annetuste mahaarvamiste maksusoodustused on sätestatud tulumaksuseaduse §-s 28² ning juriidiliste isikute tehtud annetuste maksusoodustused §-s 49. Kehtiva tulumaksuseaduse § 28² alusel on füüsilisel isikul võimalik maksustamisperioodi tulust maha arvata 1200 eurot §-des 25–27 sätestatud mahaarvamisi ning maha saab arvata kuni 50% ulatuses saadud tulust. Füüsiliste isikute 2015. aastal deklareeritud mahaarvamised, kaasa arvtatud kingitused ja annetused, on avaldatud maksuhalduri veebilehel:

<http://www.emta.ee/et/kontaktid-ja-ametist/uudised-pressiinfo/pressimaterjalid>

Tabelis FIDEK15_A_vorm_kokkuvõttes on toodud füüsiliste isikute 2015. aasta tulust tehtud mahaarvamised. Kingitusi ja annetusi deklareerisid 53 127 isikut üldsummas 8 037 222 eurot, mis on 151 eurot annetaja kohta. Koolituskulusid deklareerisid 175 731 isikut summas 93 036 224 eurot, mis on 530 eurot koolitatava kohta.

2017. aastal jõustuva tulumaksuseaduse § 28² muudatuse kohaselt saab füüsiline isik jätkuvalt maksustamisperioodi tulust teha mahaarvamisi 1200 eurot, kuid piiratakse eluasemelaenu intresside mahaarvamise õigust (tulumaksuseaduse § 25) kuni 300 euroni, see tähendab, et koolituskulude ning kingituste ja annetuste mahaarvamiseks jääb keskmiselt 900 eurot aastas. Kui arvame 900 eurost maha 2015. aastal isiku keskmiselt deklareeritud koolituskulud 530 eurot, siis võimalikeks maksuvabadeks annetusteks jääb 370 eurot.

Juriidilised isikud deklareerivad kingitusi ja annetusi vormi TSD lisal 5. Maksuhalduri esitatud andmete kohaselt deklareerisid juriidilised isikud 2015. aastal tulumaksuseaduse § 11 lõikes 1 nimetatud nimekirja kantud isikule või § 11 lõikes 10 muus Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis asutatud ühingule tehtud kingitusi ja annetusi summas 7,6 miljonit eurot. Samas võimaldaks tulumaksuseaduse §-s 49 sätestatud piirmäärad teha eelnimetatud isikutele maksuvabalt kingitusi ja annetusi isikustatud sotsiaalmaksuga maksustatavate väljamaksete 3% piirmäära kasutades – 33,2 miljonit eurot või viimase majandusaasta kasumist 10% ulatuses, mis oleks – 33,6 miljonit eurot. Emba-kumba piirmäära kasutamise korral ületab maksuvaba limiit tehtud annetusi 4,4 korda (33,2:7,6 või 33,6:7,6). Maksu- ja Tolliameti andmetel ettevõtted jälgivad oma maksuvaba osa ning enamus neist tehtud annetustelt maksu ei maksa.

Esitatud andmetest nähtud, et tulumaksuseaduse § 28² lõikes 1 füüsilistele isikutele ning § 49 lõikes 2 juriidilistele isikutele kehtestatud maksuvabade kingituste ja annetuste piirmäärad ei ole täies ulatuses ära kasutatud ning tegelikult on piisavad. Kui annetaja soovib teha annetusi summas, mis ületavad eelnimetatud piirmäärasid, ei takista tulumaksuseaduses sätestatud maksuvabade annetuste piirmäärad annetada soovitud summasid.

3. Tulumaksusoodustusega ühingute nimekirja koostamine

Tulumaksuseaduse § 11 lõike 1 alusel koostatava tulumaksusoodustusega mittetulundusühingute ja sihtasutuste nimekirja põhilisteks probleemideks nimetate pikka menetlusaega ning asjatundjate komisjoni osalemist menetluses. Pakute muuta taotluse menetlemist pidevaks ning kas asjatundjate komisjoni osalemisega või mitte.

Tulumaksuseaduse § 11 muudatustega anti nimekirja koostamise ülesanne Vabariigi Valitsuselt üle Maksu- ja Tolliametile. Maksuhaldur kontrollib kas ühing vastab §-s 11 nimekirja kandmiseks sätestatud tingimustele. Samuti on maksuhalduri ülesandeks kontrollida ja kaalutleda kas nimekirja kantud ühingute tegevus vastab tingimustele ning nõuetele mittevastavuse korral teha asjatundjate komisjonile ettepanek arvata ühing nimekirjast välja.

Maksuhaldurile nimekirja kandmiseks esitatavate taotluste hulk ulatub mitmesajani. Samas suurusjärgus on ka nimekirja juba kantud ühingute arv, kelle tegevust tuleb kontrollida ning vajadusel menetleda ka vajalikke muudatusi. Taotluste menetluse tähtaegade lühendamine tähendaks menetluse kvaliteeti langust ning ühteaegu vaidluste ja erimeelsuste kasvu.

Taotluste pideva menetlemise korral võib menetlusprotsessist jääda välja asjatundjate komisjon. Komisjon nõustab maksuhaldurit mittetulundusühingute tegevuse erinevates küsimustes. Komisjoni kaasamisest loobumine, kus osaleb 11 kodanikuühiskonna asjatundjat, ei ole meie hinnangul õige. Nimekirja menetlemisel võib maksuhalduri ja avaldaja vahel esineda vaidlusi ja erimeelsusi, mida aitab lahendada just see kodanikuühiskonna esindajatest koosnev asjatundjate komisjon. Tuletame meelde, et just kodanikuühiskonna asjatundjad pöördusid Rahandusministeeriumi poole ettepanekuga moodustada asjatundjate komisjon ühingute nimekirja kandmiseks, et nendel oleks võimalus anda objektiivne hinnang ühingute tegevusele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Sven Sester
Rahandusminister

Jelena Reiman 611 3402
jelena.reima@fin.ee